

Major Zygmunt Szendzielarz ps. „Łupaszka” (1910-1951) był oficerem Wojska Polskiego. Jako ochotnik wstąpił 14 XI 1931 r. do Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej, którą ukończył 12 VIII 1932 r. w stopniu kaprała podchorążego. Potem zakwalifikował się do Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (od 1 X 1932 r. do 5 VIII 1934 r.). Służbę wojskową rozpoczął w stopniu podporucznika w 4. Pułku Ułanów Zaniemeńskich w Wilnie jako dowódca plutonu.

W kampanii wrześniowej 1939r. dowodził szwadronem kawalerii wchodzącym w skład Armii Prus, potem dołączył do Grupy Operacyjnej Kawalerii pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Działalność konspiracyjną rozpoczął w 1940 roku przyjmując pseudonim „Łupaszka”. Pod koniec 1940 r. przeszedł do komórki wywiadu dalekowschodniego, gdzie pracował przez cały 1942 r. Organizował wówczas siatkę wywiadowczą na linii kolejowej Wilno-Podbrodzie-Ryga. Od listopada 1943 r. dowodził utworzoną na bazie rozbitego oddziału „Kmicica” V Brygadą Wileńską AK. Jednostka najpierw walczyła z wojskami niemieckimi, wspomagającymi je oddziałami litewskimi oraz partyzantką sowiecką, później z NKWD, UBP, MO i KBW.

Tak „Łupaszka” pisał do rodaków podejmując w 1946 roku walkę z sowieckim okupantem :
"... Nie jesteśmy żadną bandą, tak jak nas nazywają zdrajcy i wyrodni synowie naszej ojczyzny. My jesteśmy z miast i wiosek polskich[...] My chcemy, by Polska była rządzona przez Polaków oddanych sprawie i wybranych przez cały Naród, a ludzi takich mamy, którzy i słowa głośno nie mogą powiedzieć, bo UB wraz z kliką oficerów sowieckich czuwa. Dlatego też wypowiedzieliśmy walkę na śmierć lub życie tym, którzy za pieniądze, ordery lub stanowiska z rąk sowieckich, mordują najlepszych Polaków Domagających się wolności i sprawiedliwości."

W jego oddziale znalazła się między innymi „Inka” Danuta Siedzikówna czy Lech Beynar znany potem jako Paweł Jasienica. Pod dowództwem mjr Szendzielarza walczyło wielu partyzantów związanych także z ziemią ostrołęcką (Lucjan Chojnacki ps. Sznaps, który zastąpił po aresztowaniu sanitariuszkę „Inkę”).

Mjr Z. Szendzielorz słynął z bohaterstwa. Sam zawsze szedł na czele swoich żołnierzy. Nigdy jednak nie narażał życia swoich podwładnych bez najwyższej potrzeby.

W ciągu VI 1948 r. UB rozpracował i rozbił Okręg Wileński AK. W rezultacie 30 czerwca 1948 r. w Osielcu pod Zakopanem mjr Zygmunt Szendzielarz został aresztowany przez funkcjonariuszy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. 2 listopada 1950r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie skazał go na wielokrotną karę śmierci. Wyrok wykonano 8 lutego 1951r. w warszawskim więzieniu na Mokotowie . Miejsce jego pochówku do dziś nie jest znane.

Za udział w kampanii wrześniowej Szendzielarz otrzymał Krzyż Virtuti Militari V klasy. W styczniu 1944r. został odznaczony Krzyżem Walecznych. W 1988r. prezydent Polski na Uchodźstwie w uznaniu wybitnych czynów w czasie wojny nadał mu Krzyż Złoty Orderu Virtuti Militari. W 1993r. Sąd Najwyższy uchylił wszystkie wyroki wobec Zygmunta Szendzielarza. W 2006r. Sejm uczcił jego pamięć specjalną uchwałą. W 2007r. prezydent Lech Kaczyński odznaczył go Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.